

Z. Br.

Stanisław Staszic jako ekonomista

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 15/1, 189

1970

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STANISŁAW SZTASZIC JAKO EKONOMISTA

W nrze 1/1969 „Przeglądu Ekonomiki Przemysłu Okrętowego” Stanisław Smoleński opublikował artykuł *Problematyka ekonomiczna w poglądach Stanisława Staszica (1755—1826)*. W literaturze określa się Staszica mianem działacza i pisarza politycznego, uczonego i filozofa, jedną z najwybitniejszych umysłowości polskich przełomu XVIII i XIX w.; „akceptując całkowicie wymienione przymioty, wydaje się jednak, że można by również dodać słowo «ekonomista», który potrafił wiązać teorię z praktyką, wniósł swój wkład w dorobek polskiej myśli ekonomicznej okresu oświecenia” — pisze S. Smoleński w zakończeniu artykułu (s. 112) po zanalizowaniu myśli ekonomicznych zawartych w pismach Staszica i po prześledzeniu jego praktycznej działalności gospodarczej.

Z. Br.

EDWARD LIPIŃSKI JAKO HISTORYK MYŚLI EKONOMICZNEJ

Nr 2/1969 kwartalnika „Ekonomista” poświęcony jest Edwardowi Lipińskiemu z okazji 80 rocznicy urodzin. Wśród trzech artykułów o samym jubileacie znajdują się praca Janusza Górskiego *Edward Lipiński jako historyk myśli ekonomicznej*. Artykuł przedstawia rolę prof. E. Lipińskiego w przekształcaniu się historii myśli ekonomicznej w osobną dyscyplinę w naszym kraju. Historyczne zainteresowania jego rozwinęły się głównie w okresie po II wojnie światowej (od 1952 r. przeszedł do pracy w nowo utworzonym zakładzie historii myśli ekonomicznej w Szkole Głównej Planowania i Statystyki). W tym zakresie jest autorem przede wszystkim jednego z najlepszych podręczników powszechnej historii myśli ekonomicznej (*Historia powszechnej myśli ekonomicznej do roku 1870*, Warszawa 1968¹), pracy *Poglądy ekonomiczne Mikołaja Kopernika* (Warszawa 1955) i *Poglądy społeczno-ekonomiczne Andrzeja Frycza Modrzewskiego* (w *Studiach nad historią polskiej myśli ekonomicznej*, Warszawa 1956).

Po ogólnym spojrzeniu na zasługi prof. Lipińskiego w zakresie historii myśli ekonomicznej J. Górski pisze o dorobku naszej nauki na tym polu przed pracami E. Lipińskiego. Według autora dorobek ten jest „dość skromny od strony faktograficznej, a dość wątpliwy od strony metodologicznej [...]”. O słabości historii polskiej myśli ekonomicznej może świadczyć fakt, że najwięcej uwagi poświęcali jej rozwojowi historycy (Szelągowski, Rutkowski, Bujak, Kot, Grażyński, Grodek), opisujący myśl gospodarczą przy okazji badania rozwoju gospodarczego. Badania te dawały niejednokrotnie cenny materiał faktograficzny, ponieważ jednak ich autorzy (za wyjątkiem prof. Grodka) posiadali na ogół niewielką wiedzę z zakresu teorii ekonomii, prowadzona przez nich analiza treści historycznych omawianych koncepcji była na ogół dość powierzchowna. Z drugiej strony jednak, i to jest zaletą tych opracowań, wiązały one zazwyczaj badane koncepcje z polskim procesem gospodarczym. W efekcie z tych prac można było wyłowić sporo materiału o społecznych uwarunkowaniach i powiązaniach polskiej myśli ekonomicznej, natomiast stosunkowo niewiele — o jej zawartości teoretycznej. Była to prosta konsekwencja faktu, że analiza ta była prowadzona z punktu widzenia historii gospodarczej czy historii myśli społecznej, a nie z punktu widzenia historii rozumowania ekonomicznego” (s. 369) — a więc z punktu widzenia historii nauki, dodajmy.

W dalszym ciągu artykułu autor przedstawia bliżej niektóre tezy sformuło-

¹ Por. recenzję tej książki w nrze 4/1969 „Kwartalnika”, ss. 718—721.